

MODERN METHODS IN TEACHING ARABIC*Nilufar Y. Murxanova**Andijan State Institute of Foreign Languages**Department of Integrated Course of English Language Teacher**Email: Nilufarmurxanova1@gmail.com**Uzbekistan, Andijan***ABOUT ARTICLE**

Key words: language, integration, method, communication, effect, modern technologies, pronunciation, grammatical rules.

Received: 06.03.25

Accepted: 08.03.25

Published: 10.03.25

Abstract: The process of learning Arabic is changing and these modifications are associated with the introduction of pedagogical technologies, interactive approaches and modern methods. Arabic studies are of great importance not only for academic purposes, but also in the areas of cultural exchange, business, diplomacy and global communication. Today, in addition to traditional methods, modern approaches are also widely used in the study of the language. This article details the modern methods used in teaching Arabic and their effectiveness.

ARAB TILINI O'QITISHDAGI ZAMONAVIY METODLAR*Nilufar Y. Murxanova**Andijon Davlat Chet Tillar Instituti**Ingliz tilini o'qitishning integrallashgan kursi kofedrasi o'qituvchisi**Email: Nilufarmurxanova1@gmail.com**O'zbekiston, Andijon***MAQOLA HAQIDA**

Kalit so'zlar: til, yodashuv, integratsiya, metod, muloqot, samara, zamonaviy texnologiyalar, talaffuz, grammatik qoidalar.

Annotatsiya: Arab tili o'rganish jarayoni o'zgarib bormoqda va bu o'zgartirishlar pedagogik texnologiyalar, interaktiv yondashuvlar va zamonaviy metodlarning joriy etilishi bilan bog'liqdir. Arab tilini o'rganish nafaqat akademik maqsadlar uchun, balki madaniy almashuv, biznes, diplomatiya va global kommunikatsiya sohalarida ham katta ahamiyatga ega. Bugungi kunda tilni o'rganishda an'anaviy usullardan tashqari,

zamonaviy yondashuvlar ham keng qo'llanilmoqda. Bu maqolada Arab tilini o'qitishda qo'llanilayotgan zamonaviy metodlar va ularning samaradorligi haqida batafsil ma'lumot beriladi.

СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ АРАБСКОМУ ЯЗЫКУ

Nilufar I. Murxonova

Андижанский государственный институт иностранных языков

Кафедра интегрированного курса преподавания английского языка

Email: Nilufarmurxonova1@gmail.com

Узбекистан, Андижан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: язык, интеграция, метод, коммуникация, эффект, современные технологии, произношение, грамматические правила.

Аннотация: Процесс изучения арабского языка меняется, и эти изменения связаны с внедрением педагогических технологий, интерактивных подходов и современных методов. Изучение арабского языка имеет большое значение не только для академических целей, но и в сферах культурного обмена, бизнеса, дипломатии и глобальной коммуникации. Сегодня, помимо традиционных методов, в изучении языка широко используются и современные подходы. В этой статье подробно рассказывается о современных методах, используемых в обучении арабскому языку, и их эффективности.

Kirish. Arab tili dunyoning ko'plab mamlakatlarida foydalaniladi, jumladan 22 davlatda davlat tili sifatida yoki Islom dini bilan bog'liq bo'lib, keng qo'llaniladi. Bu tilni o'rganish nafaqat o'zaro muloqot qilish, balki madaniyat va tarixni tushunish uchun ham muhimdir. Arab tili o'qitish metodologiyasi vaqt o'tishi bilan sezilarli darajada o'zgardi. Ayniqsa, zamonaviy texnologiyalar va interfaol metodlar yordamida til o'rganish jarayoni yanada samarali va qiziqarli bo'lib bormoqda. Arab tilini o'qitish usullari vaqt o'tishi bilan rivojlanib, zamonaviy pedagogika yondashuvlari, texnologik yangiliklar va til o'rganishning turli metodikalaridan foydalangan holda samarali tizimlarga asoslanmoqda. Quyida ulardan bir nechtasini ko'rib chiqamiz:

1. Kommunikativ yondashuv (Communicative Approach)

Kommunikativ yondashuv tilni o'rganishda eng samarali metodlardan biri hisoblanadi. Bu metod asosida o'quvchilar tilni grammatika va lug'at asosida o'rganish jarayonida tilning amaliy qo'llanilishi ustida ishlashadilar ham. Til o'rganish jarayoni bilan bir qatorda o'quvchilarni real hayotdagi muloqotlarga tayyorlash muhimdir. Masalan, biror mahsulotni

sotish, sotib olish, restoranda buyurtma berish, buyurtma olish yoki sayohat qilish kabi kundalik vaziyatlar orqali tilni o'rganish ancha qiziqarli bo'ladi. Shu bilan birga, bu yondashuv orqali o'rganish o'quvchilarni tilni qisqa va samarali suhbatlarda ishlatishga, xatolardan qo'rqmasdan erkin muloqot qilishga undaydi. Bu usul orqali o'quvchilar birga vaqtlarini samarali o'tkazilishiga erishiladi va bu bilan birga o'rganilayotgan tilni yaxshiroq o'zgartirishga imkon yaratadi.

2. Texnologiyalarni Integratsiya qilish

Ayni vaqtda zamonaviy texnologiyalar tillarni o'qitishning muhim qismiga aylanib ulgurgan. Mobil ilovalar, onlayn kurslar, virtual darsliklar va interaktiv o'yinlar orqali til o'rganish juda samarali bo'ladi. Arab tilini ham ana shunday tarzda o'rganish bir muncha qulayliklar olib keladi. "Duolingo", "Rosetta Stone", "Babbel" kabi ilovalar o'quvchilarga arab tilini o'rganishda interaktiv yondashuvni taqdim etadi. Masalan, videolar, audiomateriallar, va o'yinlar yordamida o'quvchilar tilni o'rgatish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilib o'rganadilar. Texnologiyalar yordamida grammatika, so'z boyligi va talaffuzni o'rgatish jarayoni yanada moslashuvchan va individual tarzda olib borilishi mumkin. Bu ilovalar grammatika va leksikani o'rgatishning interfaol usullarini taklif etadi, shuningdek, tahlil va baholashni real vaqt rejimida amalga oshiradi. Internet resurslari orqali arab tilidagi maqolalar, kitoblar, videolar va podkastlar yordamida o'quvchilar o'z bilimlarini mustahkamlashlari mumkin.

3. Vazifa asosida o'qitish (Task-Based Learning)

Vazifa asosida o'qitish (TBL) metodida o'quvchilarni tilni faqat nazariy jihatdan o'rganishga qaratish emas, balki tilni amaliyotda ishlatishga harakat qilinadi. Ushbu metodda o'quvchilar turli vazifalar yordamida tilni o'zlashtiradilar. Misol uchun, o'quvchilarga ma'lum bir vazifani bajarish uchun kerakli so'zlar, iboralar va grammatik qoidalarni bilishlari kerak bo'ladi. Vazifalar, masalan, "restoranda buyurtma berish", "sayohat uchun aviabilet xarid qilish" yoki "do'konda mahsulot sotib olish" kabi kundalik hayotdagi oddiy vazifalar bo'lishi mumkin. Bu usul o'quvchilarning tilga bo'lgan qiziqishini oshiradi va tilni amaliy qo'llashda yaxshi samara beradi.

4. Jamoaviy o'rganish (Collaborative Learning)

Jamoaviy ishlash metodida o'quvchilar bir-biri bilan muloqot qilib, tilni birgalikda o'rganadilar. Guruhlarda tilni o'rganish jarayoni o'quvchilarga bir-birlariga ko'mak berish imkonini beradi, bu esa o'zaro muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Jamoaviy o'rganish metodida o'quvchilar o'z bilimlarini bir-birlari bilan almashadilar va yangi so'zlarni o'rganishda yordam berishadi. Ushbu metod, shuningdek, o'quvchilar o'rtasida ijtimoiy aloqalarni rivojlantiradi, guruhlarda ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi, chunki o'quvchilar bir-birlariga tilni qanday o'rganishdagi usullarini o'zaro baham ko'radilar.

5. Ko'rgazmali o'qitish (Visual Learning)

Ko'rgazmali o'qitish metodida vizual materiallardan foydalanish til o'rganishni yanada samarali bo'lishiga olib keladi. Tasvirlar, diagrammalar, videolar va boshqa ko'rgazmali materiallar yordamida o'quvchilar yangi so'zlar va iboralarni o'rganishlari yanada osonlashadi. Bu usul o'quvchilarga tilni yaxshiroq tushunishga va tezda o'zlashtirishga yordam beradi, chunki vizual materiallar yangi bilimlarni o'quvchilar ongida aniq shaklga keltiradi. Ayniqsa, boshlang'ich darajadagi o'quvchilar uchun bu metod samarali bo'lishi mumkin, chunki ular yangi tushunchalarni aniq tasvirlar orqali o'zlashtiradilar.

6. Integratsiyalashgan yondashuvlar (Integrated Approach)

Zamonaviy arab tili o'qitish metodlari faqat bir nechta metodga asoslanib qolmaydi, balki turli metodlarni birlashtirishga intiladi. Misol uchun, kommunikativ yondashuv, texnologiyalardan foydalanish va vazifa asosida o'qitish kabi metodlarni birgalikda qo'llash orqali o'quvchilar nafaqat tilda amaliy ko'nikmalarni egallaydilar, balki ularning tilni o'rganish jarayoni ham yanada boy va samarali bo'ladi. Bu integratsiyalashgan yondashuvlar o'quvchilarga arab tilining barcha aspektlarini o'zlashtirishda yordam beradi: tinglash, gapirish, o'qish va yozish.

7. Arab tilini o'rgatishda madaniy yondashuv

Arab tilini o'rgatishda faqat tilni o'rganish emas, balki arab madaniyati va tarixini ham tushunish muhimdir. Madaniyatni o'rganish orqali o'quvchilar nafaqat tilni, balki ularning qadriyatlarini, urf-odatlarini va hayot tarzini ham anglaydilar. Bu yondashuv arab tilini o'rganish jarayonini yanada boyitadi va til o'rgatishning samaradorligini oshiradi.

Natija. Zamonaviy metodlarni qo'llash orqali arab tilini o'qitishda o'quvchilarni tez va samarali til o'rganishga rag'batlantiradi. Masalan, kommunikativ metod yordamida o'quvchilar real hayotdagi vaziyatlarda tilni ishlatishni o'rganishadi, bu esa ularning nutq ko'nikmalarini yaxshilaydi.

Onlayn kurslar, mobil ilovalar va internet resurslari yordamida o'quvchilarga o'z vaqtida va joydan qat'iy nazar arab tilini o'rganish imkoniyatini yaratish mumkin. Bu usul o'quvchilarga o'quv jarayonini o'zlariga qulay va samarali tarzda tashkil etish imkonini beradi.

Arab tilini o'rgatishda faqat grammatik qoidalar emas, balki madaniy o'rganish ham muhim. Bu usul o'quvchilarga arab tilidagi so'zlarning ma'nolarini va ular bilan bog'liq madaniy kontekstni yaxshiroq anglashga yordam beradi.

Har bir o'quvchi tilni o'rganishda turli yondashuvlarni talab qiladi. Birinchi til sifatida o'rgatishda, o'quvchilarga tabiiy ravishda tilni o'rgatish kerak bo'lsa, ikkinchi til sifatida o'rgatishda boshqa metodlardan foydalanish lozim. Bu metodlarni birlashtirib, o'quvchilarga individual yondashuvni amalga oshirish mumkin.

Zamonaviy metodlarni qo'llash orqali o'qitish jarayonining samaradorligini o'lchab, o'quvchilarning til o'rganishdagi muvaffaqiyatlarini tahlil qilish mumkin. Natijalar asosida metodlarni doimiy ravishda yaxshilash, yangilash va o'quvchilar ehtiyojiga moslashtirish imkoniyatlari mavjud bo'ladi.

O'qituvchilarni zamonaviy metodlarni qo'llashga o'rgatish ham juda muhim. Bu metodlarning samaradorligini oshirish uchun o'qituvchilarni doimiy ravishda yangi texnologiyalar, interfaol metodlar va madaniy yondashuvlarga tayyorlash kerak. O'qituvchilar o'z bilim va ko'nikmalarini rivojlantirgan sayin, ular o'quvchilarga yanada samarali tarzda yordam bera olishadi.

Yangi metodlar yordamida nafaqat tilni o'rgatish, balki o'quvchilarning madaniyat va tarixga bo'lgan qiziqishini oshirish mumkin. Madaniyatni o'rgatish nafaqat tilni, balki o'quvchilarning dunyoqarashini ham kengaytiradi. Bu yondashuv orqali o'quvchilar nafaqat arab tilini o'rganishadi, balki arab dunyosining madaniyati, urf-odatlarini va qadriyatlarini tushunishga ham o'rganishadi.

Zamonaviy metodlar yordamida o'quvchilar tilni nafaqat o'rganadilar, balki uni kundalik hayotda qo'llashni o'rganadilar. Bunday yondashuv o'quvchilarga o'zaro muloqotda bo'lish, ijtimoiy va madaniy muloqotlarda arab tilini ishlatishni o'rganishga imkoniyat yaratadi.

Zamonaviy metodlar yordamida o'quvchilar nafaqat arab tilini tez va samarali o'rganishadi, balki ularning til ko'nikmalari uzoq muddatli ravishda rivojlanadi. Bu esa o'quvchilarni arab tilini iloji boricha mukammal egallash va undan to'liq foydalana olish imkonini beradi.

Zamonaviy metodlarning o'quvchilarga ta'siri va ularning samaradorligi kelajakda yanada rivojlanadi. Yangi texnologiyalar, interfaol metodlar va madaniy yondashuvlarni o'quvchilarga yanada samarali tarzda taqdim etish imkoniyatlari mavjud.

Xulosa. Arab tilini o'qitishning zamonaviy metodlari faqatgina grammatika va so'z boyligini o'rganishga asoslanmaydi, balki tilni real hayotdagi vaziyatlarda ishlatishga, o'quvchilarga tilni amaliyotda qo'llashga va madaniy jihatdan ham chuqurroq anglashga yordam beradi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar va texnologiyalar, o'quvchilarga arab tilini o'rganishda yangi imkoniyatlar yaratadi. Arab tilini o'rganish jarayonida turli metodlarni qo'llash va integratsiyalashgan yondashuvlar o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va tilni samarali o'zlashtirishga imkon beradi va darslarni yanada maroqli bo'lishiga xizmat qiladi. Shu bilan birga, bunday metodlar o'quvchilarning turli ehtiyojlariga mos keladigan, individual yondashuvni taqdim etish imkonini beradi. Masalan, arab tilini birinchi til sifatida o'rganayotgan o'quvchilar uchun tabiiy usullar, ikkinchi til sifatida o'rgatishdagi yondashuvlar esa, boshqa tillarni bilganlarga mos ravishda tuziladi.

Xulosa qilish mumkinki, zamonaviy metodlar arab tilini o'rgatish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi. Bu metodlar orqali o'quvchilar nafaqat tilni o'rganadilar, balki uning madaniy, tarixiy va ijtimoiy kontekstlarini chuqurroq anglash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Kelajakda bu metodlarni yanada rivojlantirish va yangi texnologiyalarni qo'llash arab tilini o'rganish jarayonini yanada takomillashtirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdulaziz, R. (2024). A Comparative Analysis of English and Arabic Prepositions: Syntax, Semantics, and Usage Patterns. *Excellencia: International Multi-Disciplinary Journal of Education* (2994-9521), 2(5), 112-114. <https://doi.org/10.5281/>
2. Abduqodirov, A. (2018). *Pedagogy and Methodology*. Tashkent: Sharq.
3. Jonathan Owens, (2006) *A Linguistic History of Arabic*. - United Kingdom: Oxford University Press - 33p.
4. Muxlisa Z, Dildora X, (2020) *The science of aruz. Aruz ilmi*. - Toshkent: "Innovatsion-ziyo" - 18p. (in Uzbek)
5. Rahimov, B. (2020). *Teaching Methodology and Technologies*. Tashkent: Fan. (in Uzbek)
6. Ramzi Baalki, (2008) *The Legacy of the Kitab: Sibawayhi's Analytical Methods within the context of the arabic grammatical theory*. - Netherlands, Leiden: Brill - 230p.
7. Rustamov, A.E. (2022). Interconnection features of the conditional verb and the responsive verb in the conditional subject compound sentence in Arabic. *Arab tilida shart ergash gapli qo'shma gapda shart fe'li va javob fe'lining o'zaro bog'lanish xususiyatlari*. *Eurasian journal of social sciences, philosophy and culture*, 2(13), 35-42. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7416928>
8. Rustamov, A. (2020). Syntactic properties of conditional prepositions (hurufu-sh-shart). *Shart yuklamalari (hurufu-sh-shart)ning sintaktik xususiyatlari*. *Sharq mash'ali*, 1(1), 108-116. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/eastern-torch/article/view/13273>